

A PENÍNSULA DO BARBANZA

por Elvira Cienfuegos

Os Forcados

A península do Barbanza, a meirande de Galicia, está situada no extremo suroccidental da provincia da Coruña, entre a Ría de Arousa e a de Muros-Noia. Nela pódese distinguir:

- Un cinto litoral, chan e moi poboado (Boiro, A Pobra, Ribeira, Noia,...), con espazos naturais de singular interese (Parque Natural de Corrubedo).

- A serra, Serra do Barbanza, duns 25 Km. de longo e 10 de ancho, flanqueada por pendentes escarpadas que a delimitan nididamente. O cumio máis elevado é Monte Iroite (691 m.). Por derriba da cota dos 600 metros están tamén Os Forcados, Outeiro Xestoso e o Monte Barbanza. A Curota, con 514, representa o límite meridional da Serra.

O Barbanza é unha península fundamentalmente granítica, e as distintas formas de alteración desta rocha, cabo das abruptas pendentes dos seus cursos fluviais e a presenza de reses bravas, constitúen singulares atractivos da Serra, moi visitada polas amplas panorámicas que se abranguen desde ela. A súa vexetación presenta unha marcada degradación, explicable pola explotación á que ven sendo sometida desde tempos antigos e a sucesión de incendios.

A península debeu estar poboada desde moi cedo, como parecen reflectir os seus monumentos megalíticos, entre os que cabe destacar o dolmen de Axeitos, un dos mellor conservados de Galicia. Na zona norte, nunha pequena península está o Castro de Baroña, incluído no "Patrimonio Artístico Nacional".

As lagoas litorais que ornán a costa galega están ben representadas no Barbanza: ás de Xuño e Basoñas hai que engadir o complexo dunar de Corrubedo coas lagoas de Carregal e Vixán, conxunto este declarado Parque Natural en 1992.

O ROTEIRO

A estrada que desde a Pobra do Caramiñal ascende cara á Curota non tarda en ofrecer

vistas sobre as rías e o denso poboamento costeiro, particularmente desde o monumento a Valle Inclán. Convén subir sen présas para poder aprehender as actividades na Serra: canteira de granito, repoboacións forestais a base de piñeiros e eucaliptos, vertedeiro municipal "incontrolado" -os fumes, a dispersión de sólidos,...,...; os cabalos bravos e, ás veces, as vacas acompañan no ascenso. Cada vez son máis nidios os flancos da Serra, e os afloramentos de granito, espidos nos outeiros, amosan o seu modelado.

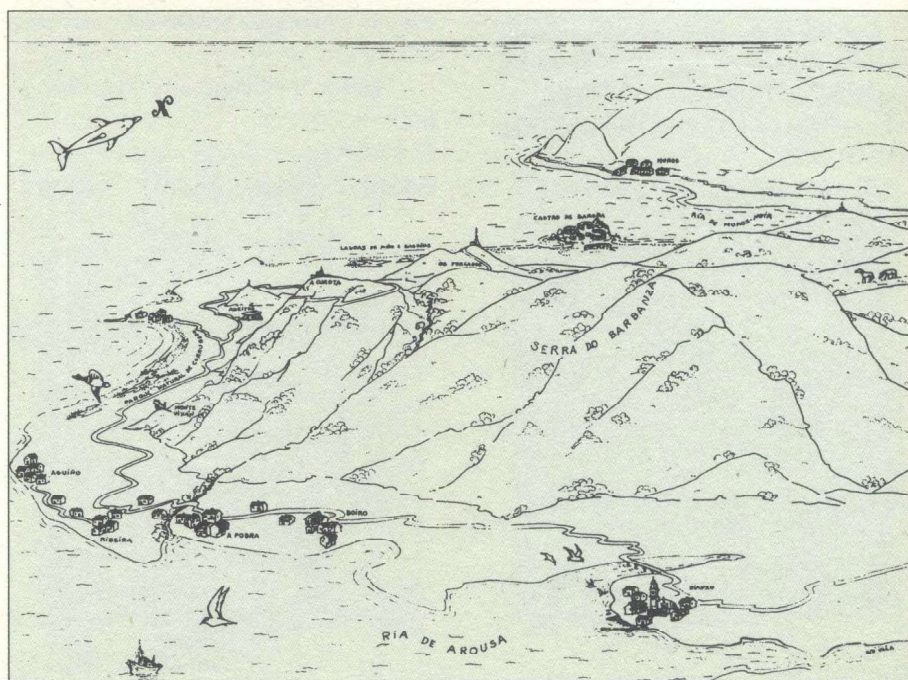
O **Miradoiro da Curota** preside a ría de Arousa e as lagoas litorais da península; pero nos días despeixados amosa outras rías

e outros accidentes: as Illas Cíes, Ons, ... Permite tamén apreciar as ondulacións da Serra: os cumios do Barbanza, do Iroite, dos Forcados,..., destacando sobre a penichaira dos 500 metros que se inicia na base da Curota. Achegarse ó flanco leste da Serra é avistar os encaixados cursos fluviais dos ríos Pedras e Barbanza que, con cadoiros e fervenzas, salvan en poucos quilómetros un forte desnivel para, xuntas xa a súas augas,

◆◆◆
As distintas formas de alteración do granito, cabo das abruptas pendentes dos seus cursos fluviais e a presenza de reses bravas, constitúen singulares atractivos da Serra
◆◆◆

deitarse nas da ría de Arousa. Menos de 2 quilómetros, hoxe asfaltados, separan A Curota da base dos Forcados; discorren sen pendente, entre pasteiros, turbeiras e piñeiros, alí por onde o maioritario granito establece contacto co metamórfico xisto. A pista continúa, xa de terra, cara os peques e nos núcleos do interior da Serra para abrirse finalmente á ría de

Noia. Pola esquerda, o asfalto ascende cara **Os Forcados**, onde non hai moito se instalou un repetidor da Telefónica; menos de media hora leva acadar a pé o cumio (618

A penichaira e as suaves ondulaci3ns da Serra.

Cabalos e vacas na Serra.

m.) e misturarse cos bloques gran3ticos que o conforman e o proxectan sobre a r3a de Muros-No3a, a paisaxe costeira coas lagoas litorais de Xu3o e Baso3as, as suaves ondulaci3ns, a paisaxe agr3cola e as repoboaci3ns, os escasos n3cleos habitados do interior da Serra, as intervenci3ns humanas nela; a penichaira e os cumios, os cabalos bravos pacendo sen presas arredor da pista, son alg3ns dos aspectos que fan valorar a subida.

De volta polo mesmo cami3o, e tomando a direcci3n Oleiros, 3chegar 3 estrada Ribeira-No3a hai que dirixirse cara Ribeira para coller, a poucos metros, a primeira desviaci3n a dereita: at3panse, deseguida, indicadores que sinalan o acceso que leva 3dolmen de Axeitos. O seu enclave, delimitado por un valado e presidido por un cartaz que fala da s3a idade e das s3as caracter3sticas, conserva alg3ns p3s de sobreiras e carballos, 3ltimos vestixios da vexetaci3n aut3ctona.

Retomada a estrada, de contado se desemboca nunha das entradas 3 Parque Natural de Corrubedo: na que leva 3 gran duna m3bil, de 1,5 km de longo e 16 metros de altura. Desde o seu extremo oriental p3dese apreciar a s3a lonxitude, distinguir a praia e as dunas vexetadas, as chairas areosas, os dep3sitos de turba, a lagoa de Carregal, a marisma e as canles de auga; 3 un bo punto para achegarse 3 co3necemento da fr3xil din3mica do complexo sistema de praia-barreira. A volta 3s aparcamentos c3mpre facela polos cami3os sinalizados. Logo, pola estrada que leva a Ribeira, p3dese acceder a Monte Vix3n, espl3ndido balc3n (esquecerse da estrutu-

ra constr3ida 3 efecto) sobre o Parque Natural: a praia, as dunas vexetadas, a duna activa non vexetada, as dunas fixas, as lagoas, as canles activas, as marismas. E o preparque e as s3as transformaci3ns: vela3 unha canteira de considerables dimensi3ns e apreciable impacto.

Descendendo de Monte Vix3n sempre en direcci3n 3 dereita, p3dese acceder 3s edificios constr3idos para uso e educaci3n dos visitantes do Parque; adoitan estar pechados, pero desde hai pouco

contan cun plano e unha sucinta informaci3n sobre o Complexo. Unha pequena cami3ata leva desde eles ata a lagoa de Vix3n, de caracter3sticas doceacu3colas pola s3a escasa comunicaci3n co mar. Arrodeada por carrizos, nela abundan as aves, doadas de avistar desde a beira oposta, que conta cun observatorio.

A estrada que vai a No3a obriga a unha 3ltima parada: o Castro de Baro3a, defendido cara o mar por escarpados acantilados e por terra por d3as li3as defensivas: a primeira, de dous muros paralelos en

parte desfeitos; a segunda, con 3, que delimita o poboado, o cal ten porta de entrada e dous grupos de edificaci3ns, excavadas e parcialmente reconstr3idas. O eixo m3ximo do recinto, que estivo ocupado ata o s3culo V, 3 duns 235 metros. Situado nunha zona de xistos e granitos, abundan nos outeiros que o arrodean bloques gran3ticos de curiosas formas e con profusi3n de p3as. Desde elas ou desde o propio castro a posta do sol pode po3ner cumprido punto final 3 roteiro.

◆ ◆ ◆
O Monte Vix3n fai de espl3ndido balc3n sobre o Parque Natural de Corrubedo e lagoas de Carregal e Vix3n: a praia, as dunas, as lagoas, as canles activas, as marismas.
◆ ◆ ◆

Os curtos e encaixados cursos fluviais

A orla cha desde un miradoiro do Barbanza

